

גאוגרפיה

- מיקוד משותף לשאלונים בגאוגרפיה:**
- 057203 – ארץ-ישראל והמזרח התיכון, 2 יח"ל,
 057106 – גאוגרפיה חבלית וגאוגרפיה נושאת, 1 יח"ל,
 057202 – גאוגרפיה חבלית וגאוגרפיה נושאת, 2 יח"ל,
 057102 – חבל ארץ שלא נלמד, 1 יח"ל

שים לב!

להלן פירוט החומר שממנו יחוברו שאלות במבחן.

תכנית הלימודים בגאוגרפיה מעודכנת לשנת תשס"ז.

שים לב:

מותר להשתמש באטלסים אלה בלבד:

- (1) אטלס אוניברסיטאי חדש. פרופ' מ' ברור, הוצאת יבנה, 1993 ואילך.
- (2) אטלס כרטא – פיזי, מדיני, כלכלי, חברתי. פרופ' א' שחר, הוצאת כרטא, 1993 ואילך.
- (3) אטלס כרטא אוניברסלי. פרופ' א' שחר, הוצאת כרטא, 2007.
- (4) אטלס ישראל החדש. הוצאת המרכז למיפוי ישראל, 1995 ואילך.

הערה: חלק מהשאלונים יכללו נספחים ובהם איורים.

גאוגרפיה של ארץ-ישראל – תכנית הלימודים הישנה

הערה: באחת השאלות ייכלל טקסט קצר.

- א. גאוגרפיה רגיונלית של אחד מהאזורים האלה: אזור השרון, רמת הגולן.
- ב. איכות הסביבה בדגש על זיהום האוויר.
- ג. תופעות גאולוגיות וגאומורפולוגיות באזור ים המלח והשפעתן.
- ד. שאלה רגיונלית המסתמכת על ניתוח מפות מאטלס ישראל החדש.
- ה. תעשייה.
- ו. מדרש תמונה – גאוגרפיה עירונית של אחת מן הערים הגדולות בארץ.
- ז. מבין המאמרים בספר **תמורות בגיאוגרפיה של ישראל: גלעין ושוליים**, ששמותיהם פורסמו בתחילת שנת הלימודים בחוזר מפמ"ר תשס"ח/1 לחטיבה העליונה, תישאל שאלה המתבססת על אחד מהמאמרים

האלה:

- "היישוב הקהילתי בין כפר לפרבר: תמורות בהתיישבות הכפרית בישראל", ל' אפלבוים, ד' ניומן.
- "ההתיישבות החדשה בגליל כאמצעי לפיתוח אזור שוליים", ג' ליפשיץ.

שים לב: ראה המשך בעמוד הבא.

גאוגרפיה של ארץ-ישראל – תכנית הלימודים החדשה, "גיאוגרפיה ופיתוח הסביבה"
המיקוד מתבסס על תכנית הלימודים החדשה, כפי שפורסמה באתר האינטרנט של מפמ"ר לימודי הגאוגרפיה

בכתובת: www.education.gov.il/geographya

התכנית נמצאת בקטגוריה "תכניות לימודים" בשם "גיאוגרפיה ופיתוח הסביבה, י-י"ב".

- א. אקלים ואזורי אקלים.
 - ב. איכות הסביבה בדגש על סילוק פסולת.
 - ג. השתלבות המשק הישראלי בכלכלה הגלובלית.
 - ד. התפתחות באזורי שוליים, בדגש עירוני.
 - ה. גבולות.
 - ו. מדרש תמונה – גאוגרפיה עירונית של אחת מהערים הגדולות בארץ.
 - ז. בבחינה תיכלל שאלה המתבססת על אחד מהמאמרים האלה, שנמצאים באתר האינטרנט של מפמ"ר לימודי הגאוגרפיה:
"אסונות טבע בישראל – האם צפויה החמרה?", מ' ענבר.
"בצורת בישראל", נ' רן.
- שים לב:** המאמרים נמצאים באתר המפמ"ר בתוך: "המקראה האינטרנטית לבגרות", בקטגוריה "מאמרים מקצועיים וקישורים".

גאוגרפיה של המזרח התיכון

- השאלות יחוברו מהספר **גאוגרפיה של המזרח התיכון: תמורות על סף המאה ה-21**, מאת א' סופר וד' גרוס-לן, הוצאת עם עובד, 2001, מהפרקים האלה:
- פרק ג: תמורות באוכלוסייה ובחברה של המזרח התיכון.
 - פרק ד: תמורות בהתיישבות האדם במזרח התיכון.
 - פרק ו: המים במזרח התיכון – גורם מגביל ומנוף לשינוי.
 - פרק ט: מצרים – התלות בנילוס והניסיונות להיחלץ ממנה.
- מבין המאמרים בספר **המזרח התיכון בפתח המאה ה-21: מבחר מאמרים בגיאוגרפיה לחטיבה העליונה**, ששמותיהם פורסמו בתחילת שנת הלימודים בחוזר מפמ"ר תשס"ח/1 לחטיבה העליונה, תישאל שאלה המתבססת על אחד מהמאמרים האלה:
- "טורקיה במאה ה-20: בין מזרח למערב", א' ליאל.
 - "השפעת משטרים פוליטיים-כלכליים על התפתחות המרחב והנוף העירוני בקהיר", ד' ג' סטיוארט.

גאוגרפיה חבלית וגאוגרפיה נושאית**ארצות-הברית**

- א. גאוגרפיה רגיונלית של מערב ארצות-הברית.
- ב. תחבורה.
- ג. חקלאות.

ארצות-הברית הבתר-תעשייתית

- השאלות יחברו מהספר **גאוגרפיה של ארצות הברית הבתר-תעשייתית**, בעריכת ח' סורקיס, א' רפ ות' שחר, הוצאת האגף לתכניות לימודים, משרד החינוך והתרבות, 1993, מהפרקים האלה:
- מהחלק הראשון של הספר
- פרק 2: שינויים באוכלוסיית ארצות-הברית בעידן הבתר-תעשייתית.
 - פרק 3: תעשייה ותעסוקה בארצות-הברית הבתר-תעשייתית.
- מהחלק השני של הספר
- פרק א: שיקגו – אב טיפוס של העיור התעשייתית בארצות-הברית.
 - פרק ב: ניו-יורק – "עיר עולם" בתר-תעשייתית מקוטבת.

מערב אירופה לקראת המאה ה-21

- השאלות יחברו מהספר **מערב אירופה לקראת המאה ה-21**, בעריכת ח' סורקיס וא' רפ, הוצאת האגף לתכניות לימודים, משרד החינוך, התרבות והספורט, 1998, מהפרקים האלה:
- מהחלק הראשון של הספר
- פרק 1: מאפיינים של מערב אירופה.
 - פרק 2: התפתחות האיחוד האירופי.
 - פרק 6: תמורות בתעשייה של מערב אירופה.
 - פרק 7: מגזר השירותים בחברה בתר-תעשייתית.
- מהחלק השני של הספר
- פרק ח: אירלנד ויוון – מדינות שוליים בתהליכי פיתוח.

העולם המתפתח (העולם השלישי)

- א. גאוגרפיה של ערים בעולם המתפתח.
- ב. רמת פיתוח ומדדי פיתוח.
- ג. קולוניאליזם ונאו-קולוניאליזם.

יישובים עירוניים

- א. מבנה העיר ואזורים תפקודיים בעיר.
- ב. תהליך העיור.
- ג. ערים גלובליות – ערי עולם.

גאוגרפיה כלכלית

- א. מקורות אנרגיה.
- ב. תעשייה כימית ופטרוכימית.
- ג. תעשיית המכוניות.
- ד. ייצור מזונות מן החי.

גאולוגיה

- א. עקרונות יסוד בגאולוגיה.
- ב. טקטוניקה ותנועת הלוחות.
- ג. מבנים גאולוגיים.
- ד. שכבות ושיכוב.
- ה. היפוך תבליט.

גאומורפולוגיה

- א. עיצוב קרחוני.
- ב. פרשות מים עליות ותחתיות.
- ג. תהליכי בליה.

אקלים

- א. צל גשם.
- ב. מבנה האטמוספירה ותופעות בחתך האטמוספירה.
- ג. משקעים.

חבל ארץ שלא נלמד (Unseen), 1 יח"ל, 057102

אזורים ויחידות נוף – מאפיינים פיזיים ואנושיים.

גאולוגיה.

כלכלה ורמת פיתוח.

ערים ועיור.

אוכלוסייה ודמוגרפיה.